

PROPOSTA DE PROTOCOL DEL COBDCV PER AL PROCÉS DE DESESCALADA DELS CENTRES D'INFORMACIÓ VALENCIANS [Versió provisional 04/05/2020]

Document elaborat per la “Comissió d’Urgència COVID-19 per a la desescalada del COBDCV” formada per:

- Amparo Pons Cortell - Presidenta del Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana (COBDCV) i Cap de la Biblioteca del Museu Valencià d’Etnologia.
- Borja Fuster Fuster - Vocal de Formació del COBDCV i Bibliotecari i arxiver de Potries.
- Dolors López Asensi - Vocal de Serveis als col·legiat i la col·legiada del COBDCV i Directora de la Xarxa de Biblioteques de Lliria.
- Marina Calatayud Cuesta - Coordinadora de les Biblioteques Especialitzades de la Generalitat Valenciana.
- Nuria Rosa Martínez Fernández - Cap de Secció de l’Arxiu Central de la Conselleria de Sanitat Universal i Salut Pública.
- Antonio Lorenzo Górriz - Cap del Centre de Documentació de l’INVASSAT.
- Josefa Ors Ferrández - Directora de la BPE a Alacant Azorín.
- Esther Peiró Sanchis - Servei de Biblioteques d’Oliva.
- Romà Seguí Francés - Director de la BPE a València Pilar Faus.
- Marga Valls Martínez - Biblioteques Municipals de València.

Justificació

La crisi de la COVID-19 que afecta el món ha obligat al tancament dels centres d’informació valencians des de l’anunci de l’estat d’alarma del Govern d’Espanya. Com a mesura de prevenció, la població es troba confinada, el personal dels centres està teletreballant i la ciutadania no pot fer-ne ús dels serveis com fins ara els havien utilitzat.

En previsió al procés de desescalada que s’ha de produir per a reactivar de nou aquests serveis, el COBDCV ha constituït una Comissió d’Urgència COVID-19 per a redactar un protocol d’actuació que unifique els criteris a seguir pels professionals de la Comunitat Valenciana. Són recomanacions de pautes de comportament i de fluxes de treball, en cap cas són d’obligatori compliment.

Les unitats d’informació valencianes (arxius, biblioteques i centres de documentació) han de ser espais segurs per als professionals i per a la ciutadania, sense cap diferència motivada per la tipologia del centre, el territori on es localitzen o els seus recursos.

El procés de desescalada no serà uniforme a tot el nostre territori per la qual cosa les fases que es presenten en aquest protocol hauran d'adaptar-se als terminis marcats a cada població.

Així mateix es tracta de pautes i recomanacions generals que cal adaptar a cada tipus de centre d'informació depenent del seu tamany, la possible divisió d'espais, la mobilitat del mobiliari, el personal, etc.

Hem de ser conscients que la tornada a la normalitat a què aspirem, a hores d'ara, no és a la que coneixíem el dia 13 de març de 2020. No es poden obrir les unitats d'informació, rebre la ciutadania i oferir els serveis de la mateixa manera. Caldrà adaptar-se a la nova situació reforçant el contacte i l'atenció en línia o telefònica, l'orientació i atenció personalitzada amb altres mitjans que no siguem els físics.

Com criteri general, **de cap manera es podrà començar el procés de desescalada sense disposar del material necessari per a la protecció del personal.** El pas d'una fase a l'altra no es podrà realitzar fins que no es puga garantir les mesures de seguretat.

Les unitats d'informació han de jugar un paper important en l'acomodament a la nova normalitat en la societat valenciana després de la desescalada del confinament per la COVID-19. La seua projecció comunitària i la seua imbricació en la vida social dels nostres municipis i barris, la seua capacitat de gestió i difusió de la informació i el coneixement o la seua vocació dinamitzadora les situen en un espai rellevant en la configuració d'aquest nou temps. Per això, les i els professionals estem compromesos en la reactivació dels nostres centres com més prompte millor, sempre d'acord amb les previsions que les autoritats sanitàries establisquen.

És imprescindible, perquè això siga possible, que les institucions i organismes dels quals depenen aquestes unitats impulsen amb la major diligència les accions preventives previstes en els protocols, instruccions i procediments que van publicant les autoritats des del començament de la crisi pel que fa a la salvaguarda de la salut i la seguretat de les persones treballadores així com de les usuàries i usuaris dels serveis.

El [*Procedimiento de actuación para los servicios de prevención de riesgos laborales frente a la exposición al SARS-CoV-2 \(COVID-19\)*](#), publicat pel Ministeri de Sanitat (30.04.2020) i redactat per l'Institut Nacional de Seguretat i Salut en el Treball (INSST) i la Inspecció de Treball i Seguretat Social, entre altres, estableix amb claredat que "correspon a les empreses avaluar el risc d'exposició en què es poden trobar les persones treballadores en cadascuna de les tasques diferenciades que realitzen i seguir les recomanacions que sobre el particular emeta el servei de prevenció, seguint les pautes i recomanacions

formulades per les autoritats sanitàries." En aquesta línia ve igualment recollit en el document [Buenas prácticas en los centros de trabajo : medidas para la prevención de contagios del COVID-19](#), també del Ministeri de Sanitat (11.04.2020), i en el [Protocol general d'actuació per a la reincorporació als centres de treball en relació amb la potencial exposició al SARS-CoV-2 \(COVID-19\)](#), de l'INVASSAT (v2, 28.04.2020).

Estem a l'espera del que establisquen la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, en relació amb l'Administració valenciana, i la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport sobre el nostre àmbit professional, entenent que és el Govern Valencià qui ha d'orientar el camí a seguir per altres actors institucionals. A més a més, i en línia amb el que es preveu en la [instrucció de la Secretaria General de Funció Pública](#) del Govern d'Espanya (22.04.2020), sobre reincorporació al treball presencial en l'Administració General de l'Estat (AGE), els procediments de retorn a l'activitat dels nostres centres hauran d'atendre aquests criteris essencials: la **progressivitat en la reincorporació del personal** i la consideració del que es preveu quant a determinats **grups de persones vulnerables**; la **flexibilització de jornades i horaris** per a garantir la seguretat del personal i la prestació del servei; la minimització del risc de contagi, **tant entre el personal com amb les persones usuàries**; el disseny i implementació de plans i mesures preventives i plans de continuïtat que **projecten els nostres centres com a escenaris saludables**; i finalment, la definició d'**estratègies compartides amb el personal** per a la **informació i formació** pròpia i també respecte de la **comunitat usuària** sobre els riscos relacionats amb l'exposició a SARS-CoV-2 i la **promoció de comportaments segurs**.

En aquest sentit s'han incorporat els criteris de l'[Ordre SND/388/2020, de 3 de maig, per la qual s'estableixen les condicions per a l'obertura al públic de determinats comerços i serveis, i l'obertura d'arxius, així com per a la pràctica de l'esport professional i federat](#).

Objectius

- Unificar criteris i protocolitzar els processos per a la desescalada.
- Garantir les mesures de seguretat i la higiene continuada.
- Adaptar els recursos i els serveis a la nova normalitat social.
- Promoure la comunicació, l'atenció i els serveis en línia.
- Oferir espais segurs i de confiança per a tota la ciutadania.

Aquesta comissió ha redactat dos propostes de protocols diferenciats per als arxius i les biblioteques valencianes. Aquest treball s'ofereix a la Direcció General de Cultura i Patrimoni de la Generalitat Valenciana per a que establisca els protocols definitius per als Sistemes Arxivístic i Bibliotecari Valencians.

BIBLIOTEQUES VALENCIANES: PROPOSTA DE PROTOCOL DE DESESCALADA [Versió provisional 04/05/2020]

INTRODUCCIÓ

Fins que no siga possible recuperar la normalitat anterior a la crisi de la COVID-19 serà necessari incentivar i motivar l'accés a documents digitals i als serveis en línia. Esta adaptació tant de l'atenció a la ciutadania com de l'accés a la informació ha estat contemplada per les unitats d'informació valencianes des de l'inici del confinament i ha tingut un alt percentatge d'acceptació i ús.

Pel que fa a l'atenció ciutadana caldrà planificar i reforçar el serveis de consulta i referència, així com d'orientació bibliogràfica a través de sistemes no presencials com ara el correu electrònic, les xarxes socials i el telèfon. Les activitats es continuaran adaptant a aquests canals de comunicació: contes en línia, clubs de lectura virtuals, trobades amb autors en directe, etc.

Pel que fa a l'accés a informació a distància, cal promoure entre la ciutadania els continguts digitals de repositoris existents, així com el préstec de llibres digitals a través d'[E-biblio](#). En la situació actual aquesta plataforma ha assolit una alta demanda i cal que augmente tant el número de títols nous disponibles, com el número d'accessos simultanis, amb l'objectiu de reduir les llistes d'espera i facilitar la creació de grups de lectura virtuals. És una mesura que hauria d'aprofitar la baixada al 4% de l'IVA dels llibres electrònics, aprovada el passat 21 d'abril pel Govern d'Espanya¹. Així mateix seria el moment idoni per a implantar a la Comunitat Valenciana la plataforma de préstec de pel·lícules en línia [E-Film](#), per evitar el préstec de materials audiovisuals en suport analògic, i la posada en marxa d'una aplicació per a crear clubs de lectura virtual i altres activitats.

Per a passar a l'obertura física dels centres i adaptar-los progressivament a la nova realitat, proposem les fases i mesures contemplades a continuació.

Cal insistir **que de cap manera es podrà començar el procés de desescalada sense disposar del material necessari per a la protecció del personal**. El pas d'una fase a l'altra no es podrà realitzar fins que no es puga garantir les mesures de seguretat.

---

¹Real Decreto-ley 15/2020, de 21 de abril, de medidas urgentes complementarias para apoyar la economía y el empleo. [https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2020-4554] [Consulta: 29/04/2020]

FASE PRÈVIA. BIBLIOTEQUES AMB TREBALL INTERN A PORTA TANCADA

En la fase prèvia es treballarà amb les mesures necessàries de distància entre el personal, amb l'objectiu de condicionar i planificar el centre per a l'obertura al públic extern: aconseguir les necessàries mesures de protecció i prevenció per al personal, determinar els espais i indicacions d'accessos, circulació de personal, els canvis de mobiliari necessaris, senyalètica i la comunicació dels serveis que s'han d'oferir en les diferents fases, com ara, els horaris, sales obertes, etc.

L'atenció a les persones usuàries serà en línia o per telèfon i es realitzaran processos tècnics interns.

EN RELACIÓ AMB EL PERSONAL

- Com a criteri general, la reincorporació als centres de treball s'adequarà al que estableixen els protocols, instruccions i procediments publicats per les autoritats competents.
- No han de reincorporar-se als seus llocs de treball les persones treballadores que:
  - per les característiques de la seua tasca, poden adoptar la modalitat de teletreball o treball en domicili
  - caiguen en les categories de casos possibles, probables o confirmats, així com els contactes estrets amb aquests
  - estiguen incloses en els grups vulnerables per a COVID-19 definits pel Ministeri de Sanitat: persones amb diabetis, malaltia cardiovascular, inclosa hipertensió, malaltia pulmonar crònica, immunodeficiència, càncer en fase de tractament actiu, embaràs i majors de 60 anys
- Es reduirà el temps de permanència en el centre de treball a l'estrictament necessari i es reduirà al mínim del nombre de persones que concorren en ell al mateix temps, mitjançant mesures de flexibilitat horària i l'establiment de torns.
- Es dotarà al personal de mascaretes, gel hidroalcohòlic, bates i guants, i de tots aquells recursos necessaris per a preservar la seua seguretat i salut.
- L'accés al centre de treball i els fluxos de circulació interns s'organitzaran de manera que quede garantida la deguda separació de 2 metres entre qualssevol de les persones que accedisquen al centre. Per a això:
  - es calcularà l'aforament de les zones d'accés per a complir amb l'exigència de distància social
  - s'establiran torns escalonats d'accés

- s'empraran, sempre que siga possible, portes d'entrada i d'eixida independents

EN RELACIÓ ALS ESPAIS

Abans d'obrir els espais cal tindre en compte les següents qüestions per a planificar i adaptar les instal·lacions:

- Es desinfectaran els espais de la biblioteca.
- Es controlarà la qualitat dels sistemes de climatització.
- S'instal·laran les mampares necessàries.
- Es dissenyarà la senyalització dels espais.
- Es realitzarà la retirada o els canvis de mobiliari.

EN RELACIÓ A LA COL·LECCIÓ

- Es realitzaran tasques internes de treball tècnic amb la col·lecció (selecció, adquisició, catalogació, ordenació, inventari, etc.)
- Es crearan i actualitzaran guies digitals (novetats, recomanacions, temàtiques, etc.) per a facilitar l'orientació bibliogràfica. També guies d'Ebiblio.
- Es planificarà el procés de devolució dels documents prestats abans del confinament:
  - S'organitzarà el control de tot el material prestat.
  - Es prepararà la zona de devolució per protegir del contacte la zona de devolució amb indicacions de distància de seguretat i mampares.
  - Es determinarà un espai poc transitable on col·locar els llibres tornats per a passar la quarantena.
  - S'aconseguiran els materials necessaris per a guardar els llibres durant la quarantena: contenidors com ara caixes, bosses, etc. i productes virucides².

---

² Productos virucidas autorizados en España

[https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf] [Consulta: 29/04/2020]

FASE 1. BIBLIOTEQUES AMB NOMÉS SERVEI DE PRÉSTEC

En la fase 1 es restringirà l'accés als espais i a la col·lecció. L'únic servei presencial que es contempla serà el de préstec i devolució.

EN RELACIÓ AMB EL PERSONAL I LES PERSONES USUÀRIES

- Mentre es determine per les autoritats sanitàries, no es reincorporaran als seus llocs de treball les persones treballadores que es troben en els grups de risc definits més amunt.
- Es mantindran totes les mesures de prevenció de riscos que s'han indicat en els punts anteriors, i aquelles que els serveis de prevenció de riscos laborals puguen determinar de manera complementària.
- S'observaran rigorosament les exigències pel que fa a la distància social.
- En relació amb les persones usuàries, se senyalitzaran les zones exteriors en les quals hauran de mantindre espera fins que la regulació de l'aforament permeta l'accés al centre. Aquests espais hauran de ser respectats.
- Es disposaran dispensadors de gel desinfectant, guants d'un sol ús, papereres específiques a l'entrada de la biblioteca per a la seua utilització per les persones usuàries.
- S'establiran rangs de permanència màxima i itineraris segurs per a agilitzar el trànsit de persones usuàries del servei. Sempre que siga possible s'establirà portes d'entrada i d'eixida independents.

EN RELACIÓ ALS ESPAIS

- Els únics espais oberts seran els destinats a la devolució i préstec. La resta d'espais s'ha de tancar al públic per mitjà d'elements, com ara cordons o paravents, i senyalitzacions que impedisquen fer-ne ús.
- Els llocs d'informació i préstec han de dur mampares i s'ha de senyalitzar en el terra la distància necessària entre usuaris.
- En cas de no poder separar els espais, s'haurien de senyalitzar els llocs de lectura i els d'ordinadors amb un prohibit.
- S'evitarà que les cadires, butaques o bancs es puguen utilitzar.
- Pel que fa a la neteja, s'haurien d'observar les següents mesures:
  - S'ha d'intentar el màxim de ventilació.
  - S'ha de rentar tots els espais amb desinfectant.
  - És convenient que les mampares es desinfecten freqüentment.

COBDCV – Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes de la Comunitat Valenciana
Apartat de correus 104, 46120 Alboraya, València

N.I.F.: Q4601143C - Mòbil: 620 707 369 - www.cobdcv.es

- Es desinfectaran una vegada al dia o a cada canvi de torn teclats, telèfons, pantalles, ratolins, taula, taulell, etc.. , de cada lloc de treball.

EN RELACIÓ A LA COL·LECCIÓ

Recomanacions per a fer les devolucions

- S'establiran els primers dies només per a les devolucions dels llibres i poder dur un control més rigorós de la tornada dels documents i la passada a l'estat de quarantena.
- Este període de quarantena dels documents tornats és mantindrà de seguit fins que no es trobe una cura a la COVID-19 o ja no siga un perill per a la població, segons les indicacions de les autoritats pertinents.
- La devolució s'haurà de produir amb el mínim contacte entre el personal i les persones usuàries a través de mampares, bústies de devolució o caixes a l'entrada del centre.
- La quarantena es realitzarà seguint les pautes de la Biblioteca Nacional d'Espanya³ assegurant la màxima protecció.

Com que no hi ha cap constància de què la persona que ha tingut els materials a casa haja passat la malaltia o no, tots els materials seran considerats com si hagueren estat en contacte amb la COVID-19 per la qual cosa tots hauran de passar el procés de quarantena.

Cada document (llibre, dvd, etc.) tornat serà introduït en un contenidor (caixes, bosses, etc.), una vegada tancat el contenidor, caldrà desinfectar-lo amb virucida⁴, emmagatzemar-lo, i es marcarà amb la data d'entrada i eixida de la quarantena. No s'obrirà fins passats 14 dies, i aleshores podrà tornar a la prestatgeria amb la resta de materials i ser prestat sense cap risc.

- Tots els documents tornats (préstec personal, col·lectiu, interbibliotecari) i les noves adquisicions passaran el període de quarantena.
- El sistema de gestió de la biblioteca establirà la forma de controlar la quarantena dels exemplars.

---

³ Cómo actuar con los libros ante el riesgo de contagio por COVID -19

[<http://blog.bne.es/blog/como-actuar-con-los-libros-ante-el-riesgo-de-contagio-por-covid-19/>] [Consulta: 29/04/2020]

⁴ Productos virucidas autorizados en España

[https://www.mscbs.gob.es/en/profesionales/saludPublica/ccayes/alertasActual/nCov-China/documentos/Listado_virucidas.pdf] [Consulta: 29/04/2020]

Recomanacions per a realitzar el préstec

- El servei de préstec es podrà donar sempre que es complisquen les mesures de protecció del personal bibliotecari.
- Es promocionarà la sol·licitud prèvia de préstecs (correu electrònic, telèfon, etc.) de manera que el material estiga preparat i així les persones usuàries no hauran d'esperar.
- S'evitarà tocar el carnet de biblioteca que ens faciliten.
- Es prestarà tot tipus de material (a més de l'habitual: consulta, revistes, etc) sempre a criteri del personal de la biblioteca.
- S'ampliarà el termini de devolució per defecte.
- Es limitarà a l'usuari l'accés lliure a la col·lecció. Serà el personal bibliotecari qui facilitarà el document.
- No s'activarà el préstec interbibliotecari.
- El personal de biblioteca no portarà els préstecs a domicili. Caldria buscar alternatives: familiars amb el seu carnet, correu, missatgeria o a través de personal autoritzat.
- Es donarà informació i orientació bibliogràfica per correu electrònic o telèfon.

FASE 2. BIBLIOTEQUES AMB PRÉSTECES I LECTURA AMB LIMITACIÓ D'AFORAMENT.

En la fase 2, amb els espais adaptats, es limitarà l'accés lliure a la col·lecció i es controlarà l'aforament de la biblioteca per evitar aglomeracions. Es mantindran totes les mesures d'higiene i de prevenció de riscos que s'han indicat en els punts anteriors, i aquelles que els serveis de prevenció de riscos laborals puguin determinar de manera complementària.

EN RELACIÓ AMB EL PERSONAL I LES PERSONES USUÀRIES

L'organització i realització d'activitats col·lectives es regirà, en tot cas, pels paràmetres d'aforament i volum d'assistents contemplats per la normativa general per a les diferents fases de la desescalada.

EN RELACIÓ ALS ESPAIS

Les persones usuàries poden entrar a les sales del centre, sempre que estiguen habilitades, i en poden fer ús restringit dels llocs de lectura i d'ordinador. En tot cas, es poden retirar les cadires dels llocs que no puguin usar-se per més seguretat. Caldrà senyalitzar els que no poden usar-se. Es facilitarà

desinfectant a les persones usuàries per si consideren que cal higienitzar el lloc. A més, es recomanarà que utilitzen gel hidroalcohòlic abans i després d'utilitzar els llocs de lectura i d'ordinador.

- Els llocs d'informació i préstec han de dur mampares i s'ha de senyalitzar en el terra la distància necessària.
- Els llocs de consulta i els d'ordinador habilitats hauran de mantindre la distància de seguretat.
- S'ha de controlar l'aforament perquè no passe el límits prescrits entre persones que entren i metres quadrats i mantindre rangs de permanència màxima i itineraris segurs.
- El xiquets i xiquetes hauran d'anar acompanyats d'un adult.
- Als lavabos s'ha d'organitzar i senyalitzar els espais per garantir la distància entre persones.
- S'extremarà la neteja de les sales amb especial atenció de les zones comuns (escales, baranes, ascensors, lavabos, etc.). És convenient que els lavabos es desinfecten cada dos hores.

EN RELACIÓ A LA COL·LECCIÓ

Es limitarà al públic en general (adult, infantil i juvenil) l'accés lliure a la col·lecció. Serà el personal bibliotecari qui facilitarà els documents. Hi haurà especial control d'accés a la col·lecció infantil.

- No s'oferirà el servei de consulta de premsa diària.
- Es regularà la consulta de la col·lecció en sala a través de:
  - La petició prèvia dels documents
  - La reserva d'espai de consulta
  - La posada en quarantena dels documents després de la consulta.

Les següents fases de desescalada s'aniran definint i adaptant segons les condicions marcades per les autoritats sanitàries i les administracions corresponents.
